

Tappestrategi for vannuttak og kraftverksdrift i Eikeren

1. Bakgrunn og rammer.

Konsesjonen og avtalen mellom konsesjonshaver / regulant Øvre Eiker Energi AS (ØEE) og Eikeren Vannverk IKS (EVIKS) legger opp til at de offentlige vannverkene som eier EVIKS samlet skal kunne ta ut 600 l/s under normale driftsforhold.

I konsekvensutredningene er det vist til mulige miljøulemper knyttet til blant annet vannstanden i Fiskumvannet i sommerhalvåret og til varigheten av minstevannføring i Vestfosselva ved langvarig tørke. Selv om disse mulige ulempene ikke er så store at de formelt bør begrense vannforsyningsuttakene, vil ØEE i samarbeid med EVIKS legge opp en strategi for vannuttak og kraftverksdrift som minimaliserer ulempene, og i noen tilfeller gjør vassdragsdriften mer miljøvennlig enn tidligere. Dette kan oppnås ved en så forsiktig kraftverksdrift at den "overkompenserer" for vannuttakene. Dette gir en fordel for vannforsyningen for å ha reservemagasin for å møte unormale situasjoner.

Selv om det legges opp til at vannverkene skal kunne ta ut inntil 600 l/s for normal vannforsyning, er vannverkene (EVIKS) og regulanten (ØEE) enige om å bidra til å redusere mulige miljøulemper ved justeringer av vassdragsdriften. Dette inkluderer også at vannverkene søker å redusere sine uttak til mindre enn 600 l/s samlet, i situasjoner der vannverkene i EVIKS uten vesentlige ulemper eller merkostnader kan ta mer vann fra Farris eller andre kilder.

2. Tappestrategiens status

Innenfor konsesjonens manøvreringsreglement vil ØEE og EVIKS legge følgende tappestrategi til grunn. Tappestrategien er ØEE's selvpålagte retningslinjer for å optimalisere vassdragsdriften med hensyn til både vannforsyning, kraftverksdrift, miljøinteresser og private grunneierinteresser.

Tappestrategien revideres når driftserfaringer gjør det berettiget. Ved eventuell uenighet mellom ØEE og EVIKS med hensyn til om det er behov for revisjon og hva revisjonen skal gå ut på, avgjøres spørsmålet av ØEE innenfor rammen av avtaleverket mellom partene.

Mens manøvreringsreglementets tallfestede grenser (LRV, HRV og minstevannføring) er absolutte krav forankret i konsesjonen, er tappestrategien uttrykk for mål og avveininger mellom ulike hensyn. Nedbør og andre naturgitte forhold vil i mange tilfeller medføre at tappestrategiens mål ikke oppnås fullt ut. Derfor er tappestrategien et uttrykk for intensjoner og avveining av ulike hensyn, og ikke absolutte krav.

3. Tappestrategi ved normale vannforsyningsforhold.

Med normale vannforsyningsforhold menes at vannverkene i EVIKS også har sine øvrige kilder i normal drift.

3.1 Vinterregulering og flomdempingsmagasin

I vinterhalvåret kan magasinet senkes til LRV kote 17,50. Reguleringen skal legges opp med sikte på at **vannstanden etter vårfloppen kommer opp til omkring kote 18,85.**

Snømengdeberegninger legges til grunn for dette. Intensjonen er å ha et flomdempingsmagasin på omkring 15 cm opp til HRV på kote 19,00.

3.2 Avveining mellom vannføring i Vestfosselva, vannforsyningsuttak og konstant vannstand i hekketiden.

I hekketiden kjøres kraftstasjon og lukemanøvrering slik at vannstanden holdes mest mulig konstant i Fiskumvannet, jfr konsesjonens manøvreringsreglement. Fylkesmannen har myndighet til å foreta skjønsmessige avveininger knyttet til fortolkning og avveining av hekketidsvilkårene mot andre hensyn.

Det er viktigst for hekkefuglene å unngå stigende vannstand i hekketiden. Dette gjelder særlig for det fredede området i Fiskumvannet. Konstant vannstand i Fiskumvannet har prioritet foran hensynet til vannføring i Vestfosselva utover minstevannføringen.

ØEE og EVIKS skal tilpasse vassdragsdriften slik at en minstevannføring på 1300 l/s opprettholdes, også når tilsiget er mindre enn dette.

Hvis synk i vannstanden, kombinert med værvarsel eller andre forhold, tilsier at man ikke klarer å holde tilnærmet fast vannstand i Fiskumvannet i hekkeperioden, definert som en synk på inntil 18 cm, skal kraftverket først stanses. Deretter skal vannverksuttaket søkes redusert fra maksimalt 600 l/s til maksimalt 150 l/s. Vannverkene øker da uttakene fra sine alternative kilder så langt dette er praktisk mulig uten at vannforsyningsikkerheten reduseres.

Avveiningen mellom vannføringen i Vestfosselva og hekketidsinteressene i Fiskumvannet og Vestfosselva tas opp til ny vurdering etter man har erfaringer fra noen års drift med vannuttak til vannforsyning både i normalår og tørrår.

3.3 Vannstand i Eikeren i sommerhalvåret.

I perioden 10.mai til 30.september skal vannuttakene og kraftverksdriften begrenses av hensyn til ØEE's avtale med bøndene om opprettholdelse vannstand **minimum kote 17,80** i denne perioden.

Hvis det ligger an til at vannstanden om sommeren vil synke under kote 18,30, vil EVIKS søke å redusere sine uttak og ØEE vil redusere kraftverksdriften. Dette avveies mot ønsket om vannføring i Vestfosselva, jfr pkt. 3.2 ovenfor.

For å ha et visst reservemagasin for vannforsyningen tar ØEE sikte på å holde en noe høyere sommervannstand enn tidligere. Dette er positivt også for båt- og friluftinteressene i Eikeren / Fiskumvannet.

3.4 Gyteoppgang for ørreten.

Av hensyn til ørreten skal vassdragsreguleringen tilpasses med sikte på at vannstanden blir minst kote 18,40 i perioden fra 15.10 til 15.11.

4. Tappestrategi ved unormale forhold.

4.1 Planlagt reserveforsyning.

For planlagt reservevannforsyning fra Eikeren kan uttaket økes til 1200 l/s i inntil 6 måneder. Slike uttak skal om mulig søkes lagt utenom sommerperioden. Uttaket skal forhåndsvarsles slik at ØEE kan redusere kraftverksdriften og opparbeide et ekstra tappemagasin for å kompensere vannuttaket.

4.2 Krisesituasjoner.

For krisesituasjoner med umiddelbare behov for store uttak, beregnet til opptil 1200 l/s, settes ingen begrensninger eller vilkår. Ved slike krisesituasjoner skal både ØEE og de øvrige vannverkene i EVIKS umiddelbart søke å justere sin drift for å sikre vann til kriseforsyningen. Varigheten av krisesituasjonen skal minimaliseres.

5. Dokumentasjon av regulering og vannuttak.

Alle vannuttak til EVIKS skal journalføres, med særlig vekt på uttak utover 600 l/s.